

впливу цих упереджень на судження аудитора є правильне застосування стратегії критичного мислення («мислення про мислення»), де під сумнів ставиться інформація, що надходить, і власні переконання [2]. Далі здійснюються конкретні заходи щодо усунення когнітивних упереджень в контексті прийняття рішень, а саме: застосування структурованих наочних посібників, що допомагають приймати рішення; використання короткої нетехнічної навчальної програми, яка ілюструє вплив когнітивних упереджень в конкретному контексті прийняття рішень; розробка програми аудиторської перевірки, в ході якої відбувається перетворення масштабних завдань в ряд окремих, менших завдань, що підвищує прозорість процесу прийняття рішень і збільшує ймовірність виявлення когнітивних упереджень в межах цього процесу; розробка взаємовиключних (альтернативних) пояснень інформації, наданої клієнтом, які суперечать їх апіорному розумінню обставин чи подій, повинна знизити ймовірність впливу когнітивних упереджень на аудиторський висновок; усвідомлення аудиторами факту впливу прийнятого ними рішення на третіх осіб.

Список літератури:

1. Перелік когнітивних упереджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Michael C. Knapp, Carol A. Knapp Cognitive Biases: Errors in Judgment and Strategies for Prevention // THE CPA JOURNAL. – June, 2012. – p. 40–45.

КОМПЕНСАЦІЙНІ ВИПЛАТИ У МЕЖАХ СЕРЕДНЬОГО ЗАРОБІТКУ ПРАЦІВНИКІВ, ПРИЗВАНИХ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА ПРИЗОВОМ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ, НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

*Яремчук І.О., старший викладач кафедри обліку і аудиту,
Колеснікова К.О., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

В умовах нестабільності на сході України, коли багато людей було мобілізовано з усієї країни, важливим є питання збереження робочих місць та зарплатні за призовниками. Не так швидко, як хотілося б, але керівництво країни таки займається цим питанням.

Ще у червні минулого року набув чинності Закон України № 1275-VII «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації». Ним установлювалось, що мобілізованим працівникам (на строк не більше одного року) виділяється з бюджету компенсація у розмірі їх середнього заробітку на підприємстві, на якому вони працювали до призову, та зберігається за ними їх місце роботи. Також зазначалось, що ці компенсаційні виплати звільняються від оподаткування ЄСВ та ПДФО.

Впродовж трьох місяців, після набуття чинності Законом № 1275-VII, тобто до 08.09.2014 року, КМУ повинен був сформувати процес компенсації виплат працівникам, що були мобілізовані. Проте відповідний порядок було розроблено лише 4 березня 2015 року. Тож, з 17.03.15 набув чинності «Порядок виплати компенсації підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період» за постановою Кабміну № 105.

Всі організації, підприємства, установи, які у своєму штаті мають мобілізованих працівників дуже чекали на вихід інструкцій щодо процесу компенсації виплат. Адже після минулорічних законів лишилось багато незрозумілих моментів щодо виплати коштів. Те, що середній заробіток має виплачуватись, оголошено було, але ці кошти підприємства виплачували «із власної кишені» і ніяких компенсацій від держави не отримували. Тепер же це питання вирішено.

Відповідно до цього Порядку, виплату коштів мобілізованим працівникам здійснюватимуть підприємства, а компенсацію цих витрат – Мінсоцполітики. Розглянемо детальніше процес отримання компенсацій.

До 15 числа кожного місяця підприємство має скласти Звіт про фактичні витрати на виплату середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період (Звіт), форму якого можна знайти у Додатку 1 до постанови КМУ від 04.03.15 № 105. Цей Звіт складається окремо по кожному мобілізованому та подається для погодження до військкомату, в якому цей працівник перебуває на обліку. Можливе складання одного звіту на декількох осіб, якщо вони перебувають на військовому обліку в одному військкоматі.

Військкомат має погодити Звіт до 15 числа цього ж місяця та подати його до місцевого органу управління соціального захисту населення. Останній, в свою чергу, до 19 числа поточного місяця подає копії Звітів та Зведений звіт про фактичні витрати на виплату компенсації середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, який можна відшукати у Додатку 2 до постанови КМУ від 04.03.15 № 105. Ці документи військкомат подає до структурних підрозділів соцзахисту населення при облдержадміністрації, які складають форму із Загальним обсягом фактичних витрат на виплату компенсації середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період (Додаток 3 до постанови КМУ від 04.03.15 № 105) і направляють її у Мінсоцполітики до 23 числа.

Отримавши всі документи, Мінсоцполітики перераховує необхідні суми коштів у області, звідки вони розподіляються між місцевими органами соцзахисту населення, а звідти вже між підприємствами, що подавали Звіти.

Кошти на компенсацію виділяються з бюджету України відповідно до програми 2501350 «Компенсація підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період».

Обчислення середнього заробітку працівникам здійснюється згідно з *Порядком* обчислення середньої заробітної плати, затвердженим постановою КМУ від 08.02.95 р. № 100. Його виплата має здійснюватись відповідно до строків, зазначених у статті 115 КЗпП України.

Оподаткуванню такі виплати не підлягають згідно із статтею 165 ПКУ, Законом України від 08.07.2010 року № 2464-V «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», Законом України від 02 березня 2015 року № 211-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України». Тобто ці виплати звільняються від оподаткування ЄСВ, ПДФО та військовим збором.

І начебто уже все роз'яснено, проте лишаються ще певні питання. Наприклад, щодо звільнення від оподаткування. Згідно із постановою № 105 від оподаткування повинні звільнитись компенсаційні виплати, у розмірі середнього заробітку мобілізованих працівників. Але ж фактично виходить, що ці виплати здійснює підприємство, відображуючи їх як додаткову зарплату, яка повинна оподатковуватись і ЄСВ, і ПДФО і військовим збором. Компенсацію з бюджету, щодо звільнення від оподаткування якої немає ніяких питань, підприємства отримують вже пізніше.

Іншим спірним моментом є відображення цих виплат у формі № 1ДФ. З одного боку, компенсації, винагороди та страхові виплати, які з бюджету отримує платник податку, і які звільнені від оподаткування ПДФО, мають ознаку доходу «128». З іншого ж – нарахована зарплата фізичній особі за час її перебування на військовій службі під час мобілізації має відображатись із ознакою доходу «101».

Оскільки постанова № 105 вступила в дію із березня 2015 року, то компенсаційні виплати здійснюються з цього ж місяця. Що ж стосується сум виплачених середніх заробітків працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період з березня 2014 року по лютий 2015-го, то ці суми, схоже, компенсувати ніхто не збирається. Адже компенсація наразі здійснюється із коштів, виділених програмою 2501350, що прийнята у 2015 році.

Список літератури:

1. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради України. – 1971.
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011.
3. Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.95 № 100.
4. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» 08.07.2010 № 2464-V.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» від 20.05.2014 № 1275-VII.
6. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» від 02.03.2015 № 211-VIII.
7. Порядок виплати компенсації підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 105.